

Özel E?itim Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Özel E?itim Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28784>

Özet

Özel E?itim Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i, Dilek Yaral? taraf?ndan 2015 y?l?nda geli?tirilmif bir psikolojik ölçektir. Bu ölçek, özel e?itim derslerine kar?? ö?rencilerin veya ö?retmen adaylar?nın tutumlar?n? de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Ölçek geli?tirme çal??mas?, geçerlik ve güvenilirlik analizleri ile desteklenmi? olup, psikometrik aç?dan sa?lam bir yapıya sahiptir. Ölçek, bireylerin özel e?itime yönelik inançlar?n?, olumsuz tutumlar?n? ve dersin önemine verdikleri de?eri ölçen üç faktörlü bir yapıya sahiptir. Bu ölçek, özel e?itim alan?nda e?itim gören bireylerin tutumlar?n? belirleyerek, e?itim programlar?n?n ve ö?retim yakla??mlar?n?n geli?tirilmesine katkı sa?lamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler

Özel e?itim, tutum, ölçek geli?tirme, geçerlik, güvenilirlik, psikometri, Likert ölçe?i

Yazarlar

Dilek Yaral?

Amaç

Özel E?itim Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i, özel e?itim derslerine kar?? bireylerin sahip oldu?u tutumlar? kapsamlı bir şekilde de?erlendirmek amacıyla geli?tirilmifdir. Ölçe?in temel amacı, özel e?itim alan?nda ö?renim gören veya bu alana ilgi duyan ki?ilerin, özel e?itim derslerine yönelik inançlar?n?, olumsuz yakla??mlar?n? ve dersin önemini algılay?? biçimlerini nicel olarak ölçmektir. Bu sayede, ilgili derslerin etkilili?ini artırmaya yönelik geri bildirimler sa?lanabilir ve e?itimcilerin tutumlar?n? olumlu yönde etkileyecek stratejiler geli?tirilebilir.

Bu ölçek, e?itim fakültesi ö?rencileri, ö?retmen adaylar? veya hali hazırda görev yapan ö?retmenler gibi farklı gruplar?n özel e?itim derslerine yönelik tutumlar?n? belirlemek için kullanılabilir. Elde edilen veriler, özel e?itim alan?ndaki e?itim programlar?n?n müfredat içeri?ini ve pedagojik yakla??mlar?n? gözden geçirmek, iyile?tirmek ve daha etkili hale getirmek için de?erli bir temel sunmaktadır.

Yapı

Ölçek, özel e?itim derslerine yönelik tutumu ölçmek için tasarlanmı? çok boyutlu bir yapıya ortaya koymaktadır. Yapılan analizler sonucunda ölçek, bireylerin tutumlar?n? üç ana faktör altında incelemektedir: "inanma", "olumsuz tutum" ve "önemseme". Bu faktörler, bireylerin özel e?itimle ilgili bilgi ve inançlar?n?, derse kar?? gösterdikleri olumsuz veya çekingen yakla??mlar? ve özel e?itimin genel e?itimdeki yerini ve önemini nasıl de?erlendirdiklerini yansıtmaktadır.

Her bir faktör, özel eğitim derslerine yönelik tutumun farklı bir yönünü temsil ederken, ölçeğin bütünü bireyin genel tutum profilini sunar. Örneğin, "inanma" faktörü, özel eğitim derslerinde edinilen bilgilerin uygulanabilirliğine ve faydasına yönelik inançları; "olumsuz tutum" faktörü, dersin içeriğine veya gerekliliğine karşı duyulan olumsuz hisleri veya ilgisizliği; "önemseme" faktörü ise dersin mesleki gelişim ve toplumsal katkı açısından algılanan değerini ifade etmektedir.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, ölçeğin ölçmek istediği yapıya ne derece doğru ve tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Yapılan tekrarlanan Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) sonuçları, ölçeğin yapısal geçerliğinin güçlü olduğunu ortaya koymuştur. DFA sonuçları aşağıdaki gibidir:

$$\chi^2 = 131.06$$

$$(\chi^2 / sd) = 1.524$$

$$RMSEA = 0.056$$

$$GFI = 0.91$$

$$AGFI = 0.87$$

$$RMR = 0.061$$

$$\text{Standardized RMR} = 0.069$$

$$IFI = 0.93$$

$$CFI = 0.93$$

$$NNFI = 0.92$$

Bu değerler, ölçeğin teorik yapısının veri ile iyi bir uyum sergilediğini göstermektedir. Özellikle χ^2/sd oranının 1.524 olması (genellikle 3'ün altı iyi uyum, 5'in altı kabul edilebilir uyum olarak yorumlanır), RMSEA değerinin 0.056 olması (0.06 veya daha düşük değerler iyi uyumu gösterir) ve GFI, IFI, CFI, NNFI gibi uyum indekslerinin 0.90'ın üzerinde olması, ölçeğin yapısal modelinin verilerle yüksek düzeyde bir uyum içinde olduğunu ve geçerli bir ölçüm aracı olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlilik analizleri, ölçeğin tutarlı ve kararlı ölçümler yapma yeteneğini değerlendirmek için yapılmıştır. Çıktı tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alfa (α) değerleri, ölçeğin alt boyutları ve genel ölçek için hesaplanmıştır:

$$\text{İnanma alt boyutu için } \alpha = 0.634$$

$$\text{Olumsuz tutum alt boyutu için } \alpha = 0.783$$

$$\text{Önemseme alt boyutu için } \alpha = 0.760$$

$$\text{Ölçeğin bütünü için } \alpha = 0.823$$

Genel ölçek için elde edilen 0.823 de?eri, ölçe?in yüksek düzeyde bir iç tutarlılık?a sahip oldu?unu ve güvenilir bir ölçüm aracı oldu?unu göstermektedir. Alt boyutlardaki de?erler de kabul edilebilir düzeydedir. Özellikle "inanma" faktörünün de?eri (0.634) literatürde bazı durumlarda kabul edilebilir alt s?n?r olarak görülebilmekle birlikte, di?er faktörlerin yüksek de?erleri ve ölçe?in genel alfa de?eri, ölçe?in ölçtü?ü yapı?y? tutarlı bir şekilde yansıttığını desteklemektedir. Bu sonuçlar, ölçe?in farklı zamanlarda ve farklı örneklerde benzer sonuçlar verme potansiyeline işaret etmektedir.

Faktör Analizi

Özel Eğitim Dersine Yönelik Tutum Ölçeği, yapısal geçerliliğini desteklemek amacıyla faktör analizi süreçlerinden geçirilmiştir. Bu analizler sonucunda, ölçe?in üç temel faktörden oluştu?u belirlenmiştir. Bu faktörler, özel eğitim derslerine yönelik tutumun farklı boyutların? temsil etmektedir: inanma, olumsuz tutum ve önemseme. Ölçek, toplamda 33 maddeden oluşmaktadır ve her madde bu üç faktörden birine yüklenmektedir.

Do?rulamalı Faktör Analizi (DFA) bulguları, bu üç faktörlü yapı?nın teorik beklentilerle uyumlu oldu?unu ve veriler tarafından desteklendiğini göstermiştir. Faktörlerin her biri, özel eğitim derslerine yönelik tutumun belirli bir yönünü ölçerek, ölçe?in yapısal bütünlüğünü ve kapsayıcılığını sağlamaktadır. Bu faktör yapı?sı, ölçe?in özel eğitim derslerine yönelik karmaşık tutumları daha ayrıntılı ve anlamlı bir şekilde de?erlendirmesine olanak tanımaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Yeni bir ölçek geliştirme çalışmasıdır)

Format: Ölçek, 33 maddeden oluşmaktadır ve 5'li Likert ölçeği formatında derecelendirilmiştir. Derecelendirme seçenekleri "1 = kesinlikle katılmıyorum" ile "5 = kesinlikle katılıyorum" arasında de?ilmektedir. Bu format, katılımcıların maddelere yönelik tutumlarını dereceli bir şekilde ifade etmelerine olanak tanır.

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Öğretmen adayları ve/veya özel eğitim alanında eğitim gören üniversite öğrencileri.

Yaş Grubu: Yetkinler (üniversite çağı ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Ölçek, özel eğitim dersleri alan veya bu alanda kariyer yapmayı düşünen bireylerin tutumlarını ölçmek üzere tasarlanmıştır. Bu bağlamda, eğitim fakültelerinin özel eğitim, okul öncesi öğretmenliği, sınıf öğretmenliği gibi bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler hedef

kitleyi olu?turabilir.

Test Metodolojisi: Ölçek, kendini raporlama yöntemiyle uygulanan bir anket formudur. Katılımcılar, her bir maddeyi kendi özel e?itim derslerine yönelik tutumlarına göre 1'den 5'e kadar derecelendirirler.

Anahtar Kelimeler

Özel e?itim, tutum ölçe?i, psikolojik ölçüm, e?itim psikolojisi, geçerlik, güvenirlik

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Mevcut De?il

İletişim E-posta Adresi: dsyarali44@gmail.com

Yazma Adresi: Mevcut De?il

İzinler, Ücretler ve Test Yılı

Ölçe?in kullanımı için yazar Dilek Yaral? ile iletişime geçilmesi tavsiye edilir. Ölçe?in kullanıma ilişkin herhangi bir ücret bilgisi belirtilmemiştir. Ölçe?in geliştirildi?i ve ilk kez yayınlandığı yıl **2015**'tir.

Yazarın e-posta adresi aracılığıyla izin ve kullanım koşulları hakkında bilgi alınabilir. Ölçe?in akademik ve araştırmaya amaçlı kullanımıyla yazar ve kaynağın atıfta bulunularak belirtilmesi etik bir gerekliliktir.

Referanslar

Yaral?, D. (2015). Özel e?itim dersine ilişkin ölçek geliştirme çalışması: Geçerlik ve güvenilirlik. *e-Kafkas E?itim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 12-22.

Orijinal makalenin PDF versiyonu buradan indirilebilir: [ozel-egitim-dersine-iliskin-olcek-gelistirme-calismasi-gecerlik-ve-guvenirlik-toad.pdf](#)

Makalenin yayımlandığı derginin bağlantısı: kafkas.edu.tr

Özel E?itim Dersine Yönelik Tutum Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

"Özel e?itim dersinde öğrendiğim bilgileri öğretmen olduğumda uygulayabilirim."

"Özel e?itim dersindeki konularla ilgili bir televizyon/radyo program? görsem/duysam ya kapat?r ya da kanal de?i?tirim."

"Özel e?itim dersine zevk alarak çal???yorum."

ARABPSYCHOLOGY.COM